

Дата: 24.10.2023

Урок № 9

Тема: Життя і творчість іспанського поета Федеріко Гарсія Лорки.

Поезія. Синтез у творах міфології і фольклору з поетикою модернізму

Мета: ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом поета; допомогти усвідомити художні особливості його віршів; розвивати навички виразного читання, аналізу ліричних творів, висловлення своїх думок і вражень; сприяти вихованню гуманістичного, оптимістичного світобачення, патріотичних почуттів.

Матеріали до уроку:

1. «Біографія Ф.Г.Лорки»

— Іспанський поет Федеріко Гарсія Лорка народився в сонячній Андалузії на півдні Іспанії 5 червня 1898 року (у селищі Фуентевакерос (у перекладі — *Пастуше джерело*) поблизу Гранади). Батько його — заможний селянин, мати — вчителька. Незабаром родина переїхала до Гранади. У Гранаді Федеріко продовжує навчання у церковній школі, окрім того бере уроки музики в Антоніо Сегири, учня великого Верді, захоплюється малюванням. Коли Федеріко виповнилося 16 років, він вступив на юридичний факультет Гранадського університету. В 1919 році переїхав до Мадрида, оселився в Студентській резиденції, учбовому закладі, влаштованому за прикладом вільних університетів. Там він продовжував писати, займався філософією. Навчаючись у Резиденції, Лорка веде значну культурну роботу, влаштовує фестиваль народної андалузської пісні канте хондо, читає лекції з іспанської мови та літератури, намагається видавати літературно-художній часопис. Іншими словами, формується як поет, художник, музикант, драматург, режисер, фольклорист.

1923 рік. Федеріко Гарсія Лорка закінчив університет, отримав диплом адвоката. В країні в цей час відбуваються заворушення, забастовки, арешти. Іспанія напередодні державного перевороту, мета якого врятувати монархію, віддати країну під владу воєнної директорії. В цей час Лорка знайомиться з

Сальвадором Далі – видатним іспанським художником-сюрреалістом і його юною сестрою Анною-Марією. Лорка був небайдужий до Анни-Марії Далі. Пізніше він напише їй: «Дорога Анна-Марія, дорога моя подруго, не знаю, як це я наслідуюсь тобі писати. А ти, мабуть, запевнилася, що я і думати забув. Ні. У моїй пам'яті цілий оберемок, цілий чемодан фактів і фотографій твоїх усмішок... У моїй пам'яті ти – кращий із спогадів!»

Лорка мріяв про дітей, мріяв пр. сім'ю. Але їм не судилося поєднатися.

Анна-Марія говорила, що вийти за Федеріко – все одно що поєднатися з вітром. Але на менше вона, мабуть, вже не могла згодитися. Анна-Марія померла в Мадриді, переживши Федеріко на багато років, так ніколи й не вийшовши заміж.

Лорка захоплюється також театром, подорожує з пересувним театром країною, але чомусь останнім часом все більше перебуває у стані глибокої депресії, вилікуватися від якої намагається подорожжю до Америки. В 1929 році він їде до Нью-Йорка, де відвідує Колумбійський університет, знайомиться з американською літературою. Перебував в Америці до 1933 року. Результатом цієї подорожі стала книжка «Поет у Нью-Йорку» - сповідь «зраненого серця, що чує стогін іншого світу». Повернувшись в Іспанію, Лорка багато працює для театру, стає керівником студентського театру Ла Баррака. («Балаган») Видає збірки книг, п'єси. 18 серпня 1936 року став жертвою фашистської диктатури генерала Франко, гаслом якої був заклик «Смерть інтелігенції!». Поета заарештували й розстріляли на околицях Гранади біля колодязя з промовистою назвою «Джерело сліз». Могили поета не знайдено і досі.

«Творчість Ф.Г.Лорки»

Духовні джерела творчості Федеріко Гарсія Лорки — андалузський фольклор, стихія народної пісні. Батько поета гарно співав вечорами, акомпануючи собі на гітарі.

Перша поетична збірка Гарсія Лорки «Книга віршів» побачила світ 1921 року. «У цій книзі, що сповнена юнацького запалу, страждань, непомірних претензій, я пропоную правдивий образ мого дитинства та юнацтва»,— пише поет. «Книга віршів» мала великий успіх. Друзі називають його «андалузьким солов'єм». У 1921–1922 рр. Гарсія Лорка захоплювався традиційним іспанським співом канте хондо.

Робота зі словником

Канте хондо — глибинний спів, здавна поширений на півдні Андалузії (молода жінка танцює, молодий чоловік грає на гітарі, а старий співає надтріснутим голосом – слайд ?).

Гарсія Лорка писав, що канте хондо нагадує спів птахів, природну мелодію лісу, струмка. Тема співу — людське горе і страждання. Персонажі — повітря, земля, море, вітер, ридання

— Відомим в Іспанії Гарсія Лорку зробила надрукована 1928 року збірка «Циганський баладник», або у іншому перекладі – «Циганський романсеро».

Романс — невеликий словесно-музичний твір, зазвичай ліричного змісту, для голосу в музичному супроводі. Жанр середньовічної іспанської поезії романс повністю видозмінений Лоркою: розповідь про події витискається ліричним переживанням цих подій». «Здається, ніби тут є сюжет, але ж його нема», – казав Сальвадор Далі.

«Нові теми й старі невідступні почуття... ... я намагаюся поєднати циганську міфологію з відвертою буденністю плінного часу. Виходить щось дивовижне, та, надіюсь, і по-новому прекрасне. Я прагну добитися того, щоб образи, якими я зобов'язаний своїм героям, були зрозумілі для них, були видінням того світу, де вони живуть, хочу зробити романс злагодженим, ніби камінь, міцним»,— відзначав сам Лорка.

1931 року вийшла збірка «Канте хондо». Поет використовував різноманітні поетичні жанри: пісні, романси, балади, сонети, газелі, касиди, білі вірші.

Театром Лорка захоплювався з дитинства. Для молодших братів і сестер він створив домашній театр. На початку 30-х років Гарсія Лорка

захопився драматургією. Він став керівником пересувного студентського театру Ла Баррака, який подорожував найвіддаленішими куточками Іспанії, знайомив містечка й села з вершинними творами іспанської національної класики — п'єсами Лопе де Веги, Тірсо де Моліна. У Мадриді ставили п'єси Лорки «Маріанна Пінєда», «Криваве весілля», «Дім Бернанди Альби». Театр гастролював не тільки Іспанією, а й Південною Америкою. Поет уважав, що театр — це просвітницька школа, школа виховання глядача.

Для Гарсія Лорки Природа і Бог — єдиний світ, усі елементи Всесвіту легко переходять один в одний. Він — представник пантеїзму.

Слово викладача

- Український поет Василь Стус у статті «Гордість Іспанії» стверджував: «Образи Лорки дуже конкретні, його поетична думка – глибока і не завжди осягнена. Часом цю думку легше відчутти, аніж збагнути ». Спробуємо і ми з вами відчутти, а може і збагнути цю думку, з'ясувати, як же поетові вдалося поєднати у своїй поезії міфологію і фольклор з поетикою модернізму.

Слово викладача: Вірш «Гітара» входить до збірки «Канте хондо». Мистецтво канте хондо неможливо уявити без гітари. Для Гранади гра на гітарі – невід'ємна частина життя, а віртуозне володіння нею – національна риса іспанців. Сам Лорка був талановитим гітаристом, учасником багатьох музичних вечорів. Уявімо, як звучала гітара в руках поета (звучить відеозапис гітари – фламенко у виконанні Карлоса Мантойї).

Виразне читання поезії «Гітара»

Обмін враженнями про прочитане, бесіда

· Яке начало більш притаманне Лорці? (*Драматичне. Ритм вірша нагадує людське ридання, почуття ліричного героя подані на межі життя і смерті, на надриві.*)

- □□ Який найяскравіший художній прийом у вірші? (*Поетичний паралелізм: плаче гітара — плаче вода або вітер тощо.*)

- □□ Як ви розумієте вислів: «О гітаро, поранене серце!» (*Гітара, спів висловлюють почуття, біль «пораненого» любов'ю чи жалем серця ліричного героя.*)
- Лорка писав: «Поет повинен бути знавцем 5 почуттів: зору, слуху, дотику, нюху та смаку. Тільки тоді поет оволодіє прекрасними поетичними образами». Які почуття переважають у вірші «Гітара?» (Зорові та слухові асоціації, за допомогою яких створюються прекрасні образи: невпинної води, що рине з яру; плач вітру, останні в голому гіллі пташки. Звуки гітари порівнюються зі дзвоном розбитих кришталевих чар. Усі поетичні образи ніби демонструють кінцевість свого існування, природа підкоряється дисципліні музичного ритму. Тут важливий прийом алітерації приголосних [р], [л], збережений перекладачем: «голім гіллі», кличе біле латаття, плаче стріла за ціллю. Він допомагає зберегти ритмомелодику голосіння-плачу, яка наближує вірш до мелодій канте хондо).
- Послухайте вірш «Гітара» в перекладі Марини Цвєтаєвої. Чи збережено в ньому цей ритм?
- Де, на вашу думку, кульмінаційна точка вірша? Як ви розумієте образ «п'яти ножів»(п'яти кинжалов), що одним ударом входять в серце? (*Вигук «А-ой гітаро!» є кульмінаційним. Звівши в ньому лексику до мінімуму, митець сказав безмежно багато. Образ п'яти ножів можна сприймати багатозначно: це пальці музиканта, що примушують ридати гітару, а з нею і людське серце; це наслідування андалузького танцю зі звуком кастаньєт і каблучків танцівниць. Певна недомовленість вірша зачаровує!*)

Заключне слово викладача: Лорка – це лірик, чийм голосом заговорили віки іспанської культури. А виховала його Андалузія – серце Іспанії, дивовижний край, що протягом двох з половиною тисяч років був перехрестям різних культур. Саме цей культурний феномен до певної міри

вплинув і на світогляд поета, і на його філософію, і на його громадянську позицію.

Важко знайти поета, який би більше любив свою землю, ніж Лорка, та саме цією любов'ю і диктувалося його ставлення до інших народів. «Я – іспанець усім своїм серцем, - казав він, - і я не зміг би жити десь-інде, за межами Іспанії; але я ненавиджу тих, хто здатен бути іспанцем, щоб бути тільки іспанцем. Я брат усім людям... Чесний китаєць ближчий мені, аніж безчесний іспанець.»

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку